

Opfattelse for den Tid, en Opfattelse, ſom laa i Forholdene. Man kunde ikke forlange af de Mænd, at de ſkulde ſe ind i Fremtiden og ſe, hvorledes der af den Tilſtand, ſom netop kom frem i 1848, opvoſede helt andre og ganſke ny ſarer, ſom man ikke den Gang havde Øje for. Thi det, der nu er Faren, er aldeles ikke Afhængigheden af Regeringen; det er ſlet ikke Hovedſagen i dette Djæblif. Nej, man ſaa ikke i 1849, at ſamtidig med, at man ſit en fri Forfatning, ophørte Folkets Enhed. Ikke blot tabte Regeringen ſin Selvſtændighed og blev afhængig af de konſtitutionelle Forſamlinger; men ſelve diſſe og Befolkningen, der ſamlede ſig om dem, bleve helt andre. Folk og Folk ere noget andet i vore Dage, end det var i 1849. Du hjælper det kun lidt, at man ſiger: lad Folket dømme, og lad Dommerne være uafhængige af Regeringen. Det er ſlet ikke det, det kommer an paa. Nej, det, det kommer an paa, er, at man ſiger: Sørg for, at Partierne blive uafhængige af hinanden, ſørg for, at ikke det ene Parti ved Hjælp af Dommerne ſætter ſig paa Raſken af det andet og undertrykker det! Det er en Fare! Det vil ogſaa enhver kunne ſige ſig ſelv, naar man ſer paa Forholdene her i Landet. Se paa Overretterne og Højſteſret! Tror De, at diſſe Dommere dømme i den Retning, de gøre, fordi de ere afhængige af Regeringen? Aldeles ikke! Derſom vi havde Venſtemænd i Overretterne og Højſteſret, vilde de kunne dømme efter denne deres Overbeviſning, uden at Regeringen kunde krumme et Haar paa deres Hoved. Nej, Grunden er den, at vore Dommere ere af Partiaankſuelſe Højremænd, og de dømme af deres Overbeviſning, ſom er en Højreoverbeviſning. Den Sætning kan ikke ſiges højt nok eller tit nok, at de Ulykker, der ere gjorte her i Verden af Ondſkab, har kun lidt at betyde i Sammenligning med de Ulykker, der ere gjorte af redelig Overbeviſning om at tjene det bedſte! Ser De, det er Faren! Navnlig er den Fare til Stede ved alle religiøſe Bevægelſer. Det, man har gjort af Ulykker og Nederdrægtighed for at tjene Gud, er der intet i Verden, der kan ſammenlignes med! Men den politiſke Religion har megen Vighed med andre Religioner. Der gælder det ogſaa, at de Domme, man fælder af politiſt-religiøſ Overbeviſning, ramme meget haardere end de, man fælder ud af ſit Hjertes Ondſkab. Det er den Forſtel, der er paa Tilſtanden, ſom den foreligger nu, og Tilſtanden, ſom den forelaa for vore Grundlovgivere, og den Forſtel er ſaa ſtor, at jeg for mit Vedkommende vil ſige, at naar jeg ſom Oppoſitionsmand og — ja ſom Agi-

tator i dette Land har Valget mellem at blive dømt af juridiſke Kandidater eller af den Befolkning, ſom paa Grundlovsdagen vandrer op for at fejre Statskuppet her i Landet, ſaa foretrækker jeg de juridiſke Kandidater. Og jeg foretrækker dem af flere Grunde. Jeg foretrækker dem for det forſte, fordi en juridiſt Kandidat har en Skole, en juridiſt Skole, ſom binder ham ikke lidt. Det er noget, ſom man ikke ſaadan i en Haandenbeviſning kommer ud over, og ærede Medlemmer ſhulle vel vide, at dette Baand har holdt et godt Stykke her i Landet. Jeg tror, at hvis vi ikke havde det, vilde vi være meget længere ude, end vi ere. Men dernæſt foretrækker jeg dem ogſaa af en anden Grund. Naar vi nemlig ſaa Nævninger, Borgere, til Dommere, ſaa vi Dommere, ſom meget let opfanatiſeres af en ildeſindet Preſſe, og ſom ved Domsaffigelse alligevel mere eller mindre ville blive ledede af den juridiſke Dommer, men den juridiſke Dommer, ſom leder Nævningeretten uden eget Anſvar, er mindre at stole paa end den juridiſke Kandidat, ſom dømmer paa ſine egne Begne. Det er altsaa ikke ſikkert, ja ikke en Gang ſynderlig troligt, at Overførelſen af Dommermyndigheden fra juridiſke Kandidater til andre, ſom ikke have deres Fordannelse, i Virkeligheden vil være et Fremſkridt. Det kommer ganſke an paa, hvad det bliver for en Art af Mænd. I den Henſeende vil jeg gerne indrømme det ærede Medlem fra Viborg, hvad jeg ſlet ikke tvivler om, at han er meget villig til at arbejde ſammen, ſom han ſagde, med et folkeligt Element, og det ærede Medlem kan jo i den Henſeende hæderlig viſe tilbage paa ſin Virkſomhed i Sø- og Handelsretten. Men jeg vil dog ſige, at der er nogen Forſtel paa dette. I Sø- og Handelsretten har det ærede Medlem fra Viborg ſiddet ſammen med Fabrikanter og Groſſerere og andre pæne Folk af det ſamme Samfundslag ſom det ærede Medlem ſelv. Det er ikke vanſkeligt at arbejde ſammen med diſſe Folk. Men det, der her er Tale om, er noget ganſke andet. Skulde vi have noget virkelig Fremſkridt med Nævningerne, ſkulde det ikke være Fabrikanter og Groſſerere, der ſad og dømte; det ſkulde være helt andre Folk, hvis den ſtore menige Befolkning ſkulde have nogen Betryggelse derved. Thi det er det andet Synſpunkt, jeg vil fremhæve ved den nuværende Tilſtand i Sammenligning med Tilſtanden i 1848, at vi have noget mere Grund til at kaſte et Blik ud i Fremtiden og ſe, hvad der begynder at bevæge ſig og alt kaſter Skygge foran ſig, end de havde i 1848. Det, ſom der nu er Grund til at rette Hovedopmærkſomheden paa, er væſent-